

munkban részletesen közöltünk erről beszámolót. A „Helyzetértékelés” elkészült, erről azonban még nincs birtokunkban írásos anyag. Most készül a stratégia, melyhez véleményt kér az FVM. Sajnos megállapítható, hogy az erdészet továbbra is csak kis szeletet kap az agrárium fejlesztéséből. Továbbra is kimarad a mezőgazdaságot támogató általános lehetőségekből. Az „Agrár- és vidékfejlesztés” SWOT elemzésének rövid változatában (összefoglalás) pedig az erdő szó meg sem jelenik. Pedig az erdőtelepítési program kormányzati támogatást is kapott, még sincs megemlítve ezen az összefoglaló helyen! Ezért válaszukban csak általános megfogalmazást tehetünk, mely szerint **az erdőgazdálkodás költségvetési támogatási rendszerét a mezőgazdasághoz kell igazítani, a különböző célok és támogatások megfogalmazásánál kérjük a „mezőgazdaság” mellé az „erdészet” szót is beírni**, hogy ne csak beleérthessék az illetékesek a döntések meghozatalánál.

***

WOOD TECH Erdészeti Szakkiállítás és Konferencia (08.23). A rendezvényről a következő számban részletes beszámolót közlünk. Fontosnak tartjuk, hogy a konferencia állásfoglalását időben megismerhessék az érdekeltek, ezért ezen a helyen a teljes szövegét közreadjuk. A konferencián a tagság véleményét kértük ki és szeretnénk tájékoztatni mindazokat, akik beosztásuknál, lehetőségeiknél fogva az erdőgazdálkodás és természetvédelem együttműködésében segíthetnek.

Erdőgazdálkodás és természetvédelem című konferencia ajánlásai

Javasoljuk, hogy a nemzetközi környezetvédelemben elismert **dinamikus szemlélet elfogadást nyerjen** hazánkban, nemcsak a gazdálkodási szférában, hanem a természetvédelemi (hivatalos és nem hivatalos) szervezeteknél is. Ennek a szemléletnek kell meghatározni a természetszerűség definiálását.

A gazdálkodás természetközeli sége megítélésének jelenleg az a hiányossága, hogy egyrészt a meghatározó biológiai kritériumok nincsenek világosan megfogalmazva, másrészt ezeket a kritériumokat nem lehet egyetlen jellemzőbe összefoglalni, hanem külön-külön kell értékelni.

Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem konfliktusa csökkenthető lenne, ha a természetvédelem céljai konkrétabban lennének megfogalmazva. A

prioritásokat egyértelműen rögzíteni szükséges.

Az eltérő véleményeket az erdészet és környezetvédelem szervezeti- strukturális különállása is gerjeszti.

A konfliktusok oldása alapvető kérdés, a társadalom más szféráiban a konfliktusok kezelésére kidolgozott módszerek alkalmazása az erdészet területén is kívánatos.

A környezetvédelmi hatástanulmányra kötelezett erdészeti tevékenységek köre jelentősen bővült; e téren bizonytalanság tapasztalható, **tiszta, világos követelményrendszerre van szükség**:

– a hatástanulmány készítésére jogosult szakemberek köre,

– a kezelési tervekre vonatkozó jogszabályok, valamint

– a kártalanítás formája tekintetében.

Mihamarabb el kell fogadtatni a természet védelméről szóló törvény hiányzó végrehajtási rendeleteit.

A tartamos (fenntartható) gazdálkodás elveit a **Pro Silva mozgalom** jótékonyan kiegészíti. A Pro Silva filozófiájának lényege és célja hozzájárul a hosszú távon tartamos gazdálkodás termelékenyebbé, hatékonyabbá, jövedelmezőbbé tételéhez, és segíti a természetvédelem és a társadalom érdekeinek magasabb szintű megvalósítását.

A természetvédelmi korlátozások meghozatalakor felelősséggel figyelembe kell venni a nemzetgazdaság komparatív versenyképességének és a helyi lakosság életkörülményeinek alakulását is. Tudomásul kell venni, hogy a **természetvédelemnek nemzetgazdasági terhei is vannak.**

A mezőgazdasági ágazathoz hasonlóan az erdőgazdálkodásban **az erdő és természeti károk lényegesen nagyobb mérvű pénzügyi kompenzálása szükséges.**

Az erdőgazdálkodók, a természetvédelem és az erdészeti szolgálat közös projektjeit a KAC-ból támogatni kell.

Társadalmi igény van a faanyag hasznosítására a leginkább környezettudatos társadalmakban is (pl.: Finnország). A **Nemzeti Erdőstratégiának** ezt egyik prioritásként tartalmaznia kell. A célok, prioritások hierarchiáját a mindenkori társadalmi viszonyok határozzák meg.

A **faültetvények** ökológiai-termesztvédelmi jelentőségét a természetvédelmi korlátozások alatt álló erdőterületek **tehermentesítésében** el kell ismerni.

A természetvédelemben célszerű több erdészeti szakember alkalmazása.

Ugyanígy az erdőgazdálkodásban is több biológiai végzettségű szakemberre van szükség.

A többcélú erdőgazdálkodásból eredő konfliktuspontok a **térinformatika alkalmazásával** felderíthetőek, majd ennek ismeretében kezelhetővé válnak. A módszer bevezetése kívánatos, mivel a természet- és környezetvédelem más területein is alkalmazhatók, mint amilyen az árvíz, aszály, tűz stb. által okozott konfliktusok kezelése.

Az erdészeti ágazat a média-kommunikációt nem tudja kellően kihasználni, **átgondolt PR stratégia kialakítására van szükség.**

Az erdészet és a természetvédelem területén dolgozók összefogása révén lehet csak a közös ügyeinket megnyugtatóan megoldani.

Szakosztályi hírek

Az Erdőművelési Szakosztály és a Természetvédelmi Szakosztály mintegy negyven tagja közös szakosztályülést tartott Nagykovácsoson. A szakosztályülés témája az erdőssztyepp erdők felújítása, fenntartása volt.

Az egész napot betöltő terepi bejárást *Bartha Dénes*, a Növénytan Tanszék professzora, intézetigazgató vezette. Az Alföldön (a Mezőföldet és a Kisalföldet is beleértve) mintegy 4000 hektár erdőssztyepp maradványerdő őrzi az egykori vegetáció emlékét. Ezek a sérülékeny társulások figyelmünkre és védelmünkre érdemesek.

A bejárat homoki kocsányostölgyes állomány gazdája, a Monori Erdészet jó érzékkel választotta a várakozó álláspontot: természetvédelmi területté nyilvánítás, vízviszapótlás várható.

Jó volt látni az újulatan gazdag tavaszi erdőt. Az újulatan a természet iránymutatása, tehát semmiképpen nem mondható ki, hogy ezek az erdők nem újíthatók és nem tarthatók fenn. Erdőművelők és természetvédők közös célja az újulatan, és ezáltal az erdő megtartásának módját kitalálni, a természettől ellesni: bozótirtással, kis lécek újulásával, újításával, a vad korlátozásával.

Velünk tartott *Besze Péter*, a WWF Magyarország munkatársa. Minden érdeklődő megkaphatta a WWF 15. füzetét, az „Alföldi erdőssztyepp-maradványok Magyarországon” címűt, mely tudományos igényességgel tárja fel e ve-

szélyeztetett erdőállományok múltját, jelenlegi helyzetét és megtartásuk lehetőségét.

Dr. Markovics Tibor

Természetvédelmi Szakosztály

Bús Mária

Erdőművelési Szakosztály

***

Az *Erdőművelési Szakosztály* 2001. június 7-i terepi programja a nemesnyár-termesztéssel foglalkozott. A közel ötven szakember (szakosztálytagok és érdeklődők) az OMMI monori erdőben lévő állomásán gyülekezett. *Dr. Bach István* fősztályvezető ismertette az OMMI fajtagondozási stratégiáját: az erdőgazdálkodók segítségével létrehozott fajta-összehasonlító és üzemi kísérletek hálózatát, az azokban folyó vizsgálatok, feldolgozás tapasztalatait. A nap programját *Bagaméry Gáspár* OMMI főfelügyelő vezette, aki előljáróban a termőhelynek megfelelő fajtamegválasztás fontosságára, az igényes, szakszerű kezelésre, ezen belül a nyesés jelentőségére mutatott rá.

A kísérleti állomás területén belül hároméves fajta-összehasonlító kísérletet tekintettünk meg. Az egyes klónok növekedésében, állékonyságában már ebben a fiatal korban is jelentős volt a különbség. Ezután a Dél-Pest megyei Mezőgazdasági Rt. 15 éves mikesbudai fajta-összehasonlító kísérletét néztük meg *Hajdú László* erdészeti igazgató vezetésével. A kiértékelt adatok szerint az I 45/51, Beaupre, Raspalje és az I-214 hozta legnagyobb fatérfogat produktói.

Ezután Törtel községben *Virágh János* magánerdejében jártunk. Négyéves I-214, Agathe-F, Pannónia parcellákat tekintettünk meg 4x2,5, 4x4, 4x5 méteres hálózatban. A műtrágyázott, kiváló fejlődésű, nyesett nemesnyár-állományban megállapítottuk, hogy már az ültetési hálózat megválasztásánál érdemes figyelembe venni a termelési célt. Vita során szó esett a talajápolás, nyesés, nevelővágás gazdaságosságáról is.

Programunk végén megállapítottuk, hogy a nemesnyár-ültetvények létesítése a sík vidéki racionális földhasznosítás egyik kitérési pontja, lehetősége.

Bús Mária

***

Az *OEE Táj- és Környezetfejlesztési Szakosztály* soron következő szakosztályülését 2001. június 7-én Budapesten, az MTESz székházában tartotta. Az ülést a Szakosztály elnöke nyitotta meg üdvözölve a megjelenteket, majd az előirányzott napirend szerint felkért

dr. Szilassy Zoltán KÖM Tv. Hív. fősztályvezető-helyettesét „A kultúrtáj mint a világörökség része” című előadásának megtartására. Az előadó igen szemléletes, egyben időszerű tájékoztatást adott a világörökség fogalom kialakulásának körülményeiről, indítékairól, jelentőségéről és táji vonatkozásairól, amelyből a következő ismeretek közreadásra is érdemesek:

– Az ENSZ UNESCO (nevelésügyi, tudományos és művelődésügyi) szervezete 1972-ben jutott el addig a felismerésig, hogy egyetemes érdekű a nemzetek természeti és kulturális kincseinek globális megóvása, amelyet egy közös dokumentumban lehet és kell biztosítani. Az elhatározás igényei és feltételei a „*Természeti és Kulturális Világörökség Védelme*” Egyezményben kerültek megfogalmazásra, amelyhez Magyarország 1985-ben csatlakozott, és amelyet azóta közel 160 ország ratifikált. Az a természeti, kulturális vagy „vegyes” jellegű örökség, amely az igen szigorú kritériumrendszer alapján a Világörökség részévé válhat, a különleges elbírálási, gondozási feltételeken és növekvő anyagi lehetőségeken túl, egyben kitüntetett címet is kap – mint eszközt – a védelemhez.

Eddig közel 600 világörökség érdemelte ki ezt a címet, amelyből 450 kulturális, 128 természeti és 22 vegyes jellegű. Európában 220 örökséget jegyeztek, amelyben az elsők között kapott helyet *Hollókő*, a *Budai Vár* és a közelmúltban a *Hortobágy* mint „kultúrtáj”. Az építészeti, ill. kulturális örökséghez viszonyított természeti jellegű (oldalú) örökség elmaradását az e csoportnál eddig alkalmazott szigorúbb feltételek okozták. Az elfogadott csoportok egyenlőbb elbírálási kritériumainak kidolgozása ezért (is) soron következő feladat. Minthogy igen nagy értékrendről kell döntenet, az ilyen címre pályázó értékek elbírálásában közreműködik az IUCN természeti, ICOMOS építészeti, ill. több világszervezet stb. ó Tudományos Bizottságának közel 6000 szakértője. A Világörökség Egyezményben foglaltak végrehajtásának irányítását, célkitűzéseinek megvalósítását és az erre létrehozott szervezet működését a Világörökség Bizottsága végzi, amely 21 választott tagból áll. A Bizottság munkájában az országok rotációs jelleggel, országonként 1 fő képviselővel vesznek részt, ezért a választási módszer meghatározó az egyenlő képviselő elvének érvényesítéséhez.

Az örökségi objektumok emelkedésével az érdekérvényesítés igen körül-

ményes. A továbbiakban kiemelkedő jelentőségű lesz, hogy a Bizottságban való meghatározott idejű közreműködési alkalmakat ki és hogyan tudja hasznosítani. Ilyen alkalmak az évenként más országokban rendezett ülések, ahol a helyiek számára lehetőségek nyílnak bizonyos értékek pozicionálására. Hasonló alkalom remélhető a közeljövőben azáltal, hogy az eltelt ciklusban képviselőt ellátó tv-i hivatali képviselő korábbi bejelentése folytán és az időszakonkénti rendezvény lebonyolításától történő visszalépések miatt Magyarország kedvező helyzetbe kerül, ha felkészül és elvállalja a 2002-es bizottsági ülés megszervezését, amikor növelheti presztízsét, ill. értékeinek számát.

A kultúrtáj –92-től alkategóriája a világörökségnek és a jövőben mint az élet-tér minőségét meghatározó fontos eleme, jelentősége felértékelődőben van. A kultúrtáj az újabb szempontok szerint lehet 1. organikus, történelmileg kialakult, 2. tudatosan tervezett, de életszerűen alakított és 3. asszociatív, látványkötődés jellegűek. Lényeges, hogy a táj az emberrel együtt létezzen. A döntően természetes vegetációjú téregység tájformáló elemeinek sajátossága, karaktere jellemezze az ember és a természet hosszú távon alakult kapcsolatának harmóniáját, életszerűségét. Értékelésének szempontjai többek között, hogy legyen látványértéke, zavartalansága, karakteres, a természettel harmonikus történetisége, hagyományos művelése, a helyi, nemzeti megítélésnek jellemzője és biztos kezelési célja stb. A kritériumaihoz tehát a természeti és az épített örökségekre szülő előírásokból kell a vonatkozókat figyelembe venni. A Hortobágy ilyen tekintetben volt jól megalapozható, és fogadták el a legértékesebbek egyikeként. Ez az örökségi forma több szempontból is értékelendő – egyrészt tájegységénél fogva szilárd jogszabályi kezelési módot, gondozást kell biztosítani, amelyhez természetesen alakulnak (emelkednek) az anyagi lehetőségek, másrészt a tömegturizmust is ennek megfelelően lehet és kell szervezni stb.

Az előadó tájékoztatást adott még az elbírálási szabályokról, lehetőségekről.

Az előadást követően hasznos véleménycsere formájában további kérdések kerültek megbeszélésre, mint pl. a vidéki táj kapcsolata és értelmezése, a tájtörténeti kutatás jelentősége, szerepe, a globalizáció várható hatása és kivédése, a táj pszichológiai, szellemiség-gazdagító hatása stb., amelyek megismerésében, megvitatásában való mun-

kalkodás erkölcsi kötelesség. A véleménycserében részt vettek: *Konkolymé dr. Gyuró Éva, dr. Csötönyi J., dr. Sípós András, Köveskuty Gy., dr. S. Nagy L.*

A rendezvényen tájékoztatás történt a további célkitűzésekről kérve a jelenlévőket, hogy a témáink iránt érdeklődő kollégák „be”-szervezésével segítsek erősíteni az elkezdett „műhelymunkát” és a közösség építését.

Dr. S. Nagy László
szakosztályelnök

Erdészfeléseget temettek...

Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango (hívom az élőket, elsíratom a holtakat és megtöröm a villámokat) – mondták a harangról a deákul beszélő világban. Most egy temetéshez hív, egy erdészfeléseget kell elsíratnia. A sírgödör már kész, a koporsót letették, a behantolást elkezdték. Koppannak a hantok a koporsófedélen, majd lassan томpul a hangjuk, telik a sír. Mi, élők, búcsúzunk...

– Peregnék a hantok, tompán zuhannak a mélybe...

Magam előtt látom a távozót negyven évvel ezelőtti alakjában, gömbölyded, kerek termettel. Aztán változik a kép, utolsó találkozásunkkor már sovány, szikár és fehérbe borult hajkorona övezi, látását szemüveg segíti. De az arcán játszó szelíd, kedves mosoly változatlan maradt.

Mert szeretet élt benne, sok-sok szeretet.

– Peregnék tovább a hantok, egyik a másik után hull a sírba...

És újra látom őt, amikor korán kel, hogy a munkába induló férjnek reggelit készítsen és megtöltse a tarisznyát, ha párja nem jön haza ebédre.

És amikor az egésznapos homoki motorozás után újra megjelenik, szelíden törli le az ősz fejről a homokszemeket, és ilyenkor egy-egy cirógatás is vegyül a tisztogató mozdulatok közé.

Mert szeretet élt benne, sok-sok szeretet.

– Peregnék tovább a hantok, egyik a másik után hull a sírba...

És látom őt, amint matrónakorú édesanyját gyámolítja, babusgatja és teszi ugyanezt hasonló korú anyósával is, akinek már a látóképessége is erősen fogyatkozott.

Mert a szeretet élte, sok-sok szeretet.

– Peregnék tovább a hantok, hullanak a sírba, egyik a másik után...

És most a szomszéd erdészet irodájában látom őt, ahol állást vállalt, hogy lányát segíthesse, unokáját tanulásában támogathassa.

Mert sok-sok szeretet lakozott benne, vézertele napi teendőit...

– Peregnék tovább a hantok, lassan megtöltik a sírgödört...

És látom akkor is, amikor arcáról lehervad a mosolygás, mert lányát, hamarosan vejét kellett búcsúztatnia.

De élte tovább a szeretet, sugárzott be-

lőle, és ez nem engedte lankadni, akkor sem, amikor az évek elhúztak a feje felett.

– Peregnék a hantok, már a föld színe fölé magasodnak.

És peregnék a könnyek a mi szemünkből is. Mert mi is szeretjük őt, nagyon szeretjük. Szálljon hát egy csendes fohász Érte, köszönjük jó szíve melegét, áldozatos lelke példamutatását. Fájdalommal búcsúzunk Tőle, Isten adjon Neki békés pihenést és sok-sok szeretetet odaát, a messzeségben!

Epilogus. Faragó Sándorné sz. Mayer Erzsébetet, a Kerekegyházi Erdészet egykori bérelszámolóját 89 éves korában, 2001. július 6-án helyezték örök nyugalomra a kerekegyházi temetőben. Imádkozunk hátrahagyott szeretteiért!

Fehér Tibor erdésztechnikus (1939–2001)

Tisztelt gyászoló Család, Rokonság, Barátok, Kollégák és Ismerősök!

Fájdalmas kötelesség hívott bennünket ide, a Nagykovácsi temetőbe. El kell búcsúznunk Fehér Tibor erdésztől, tisztelt kollégánktól, barátunktól.

Tibor 1939. május 24-én született a Tolna megyei Döbröcközön. Édesanyja akkoriban háztartásbeli volt, édesapja a sokunk által ismert és tisztelt néhai Fehér István erdész, aki 70 éve kezdte az erdészeti szolgálatát. Ennek a szolgálatnak az állomásai Tibor általános iskolai tanulmányainak a színhelyei is, Dombóvár, Kunszentmiklós, Budajenő és Nagykovácsi. Édesapja hatására már ezekben az években kialakult az az erős kapcsolat, amely Tibor és az erdő viszonyát a következő évtizedekben jellemezte. Számítalan akkori élményét mesélte el nekünk, amelyek a szakmatörténet részei ugyanúgy, ahogyan korrajzok is egyben.

Ilyen indítással nyert felvételt Sopronban az Erdőipari, a későbbi Erdészeti Technikumba. Kiváló szakpedagógusok keze alatt és forró történelmi helyzetben, 1957-ben szerezte meg a technikus oklevelét.

Szakmai szolgálatát egy év gyakorlattal kezdte a Budapesti Állami Erdőgazdaság Budakeszi Erdészeténél. Innen az Istvánmaji Erdészethez helyezték, Örkényben teljesített szolgálat 1960 végéig, mint kerületvezető erdész. 1961-től a Telki Erdészethöz kap kerületvezetői beosztást, Nagykovácsi szolgálati hellyel. Ez év közepén alakul a Budavidéki ÁÉVG, ahol 1967-ig folytatja a Nagykovácsi kerület vezetését. Ismét szervezeti változás nyomán kap újabb megbízást, 1967-től 1973 féléig a Telki ÁÉVG Budakeszi Erdészeténél szállításvezető erdész. Ezt követően négy éven át ismét a korábbi erdészkerület munkáit irányítja. 1977-től a Budavidéki ÁÉVG szakosodott Budakeszi Erdészeténél a fahasználati műszaki vezetői teendőket végzi 1985-ig. Ekkor az erdészeti gépjárművezetés műszaki vezetésével bízzák meg, ezt a feladatkört 1989-ig látja el. 1989 tavaszán a jogutód Pilis Parkerdőgazdaságnál, a mai Parkerdő Rt.-nél, a Telki-Budakeszi Erdészeti üzemeltetési művezetője 2001-ig.

Íme a 44 szakmai szolgálat rövid kronológiája. Nekünk, itteni erdészeknek is csak a közelmúlt nagyobb szakmai, szervezeti változásait jelzik. Nem jelzik a családot, a háttérrel, az ambíciókat. Tibor édesapja 1973-tól nyugdíjasként még évekig segíti a fiú és az erdészeti munkáját. Őt 1987-ben búcsúztatjuk. Az imádott édesanyja, mindig a háttérben, de mindig meghatározóan töltötte be a kijelölt feladatát az elhivatott férfiak között. Tibor 1960-ban kötött házasságát Máriával, akit nekünk mindig becézve említett. Gyermekai, Mariann és Tibor immár a rajongva szeretett unokák szülei. A barátok, a kollégák tudják, hogy Tibor segítőkészsége, közösségi alkata, kollegialitása legendás volt. Biztosan ezek a tulajdonságai alapozták meg a népszerűségét is.

A mindennapok sokszor monoton munkája mellett Tibor kiterjedt szervezőmunkát végzett a 70-es évek településfásítási munkáiban. Itt, Nagykovácsiban egészen az Adyligettől díszlik az akkor megvolt utcák növényzete, az út menti fasor. Az ültetéstől kezdve az éveken át tartó ápolások, a védelem munkái Tibor sikeres törekvését példázák. És még egy valami, ami végigkísérte a mindennapjait: a sport, a labdarúgás. Fiatalként maga is szívesen rúgta a labdát, később – köztudott – a Budapest Honvéd, a Kispest tántoríthatatlan támogatója, a labdarúgó szakosztály fegyelmi bizottságának tagja volt. Minket, esetleges zöldpártiakat piros-fehér szívvel köszöntött.

2001. augusztus 7. óta a piros-fehér szív nem köszönt már. Örökre megpihen a fáradt test, de lélekben mindig velünk marad barátunk, kollégánk, Fehér Tibor erdész. Emlékét megőrizzük.

Apatóczy István

Tóth Miklós (1960–2001)

2001. július 2-án tragikus hirtelenséggel eltávozott közülünk Tóth Miklós erdésztechnikus, a Szombathelyi Erdészeti Rt. dolgozója.

Szakmai pályafutását 1978-ban kezdte az NYFK szombathelyi erdészeténél, majd 1981-ben Kőszegre került. A Kőszegi hegyvidék erdeinek szépsége annyira megragadta, hogy e hegy lábánál fekvő kis faluban, Cákon telepedett le. Innen járt szeretett erdeibe dolgozni először vágásvezető, majd kerületvezető erdészként.

A hegyvidéki bükkösök szakavatott kezelőjévé és a Stájer-házi Erdészeti Múzeum lelkes támogatójává vált.

Kiváló ismerője volt a bükkösök természetes felújításának és állománynevelésének.

Sajnos az élet nem adta meg Neki azt a lehetőséget, hogy az erdő életében is jelentős időt töltsön el kedvelt környezetében. Az erdőről ment el csendben, váratlanul, végleg.

Nagy úrt hagyott családjá, barátai, munkatársai körében.

Csendes, barátságos alakja hiányozni fog!

OEE Szombathelyi Csoport

Poropatich István